

ADİL OLMANIN ÖNEMİ

NELLIE BLY'İN ÖYKÜSÜ

Ann Donegan Johnson

ÖTEKİ YAYINEVİ

ADİL OLMANIN ÖNEMİ NELLIE BLY'İN ÖYKÜSÜ

Öteki

Çocuk Kitapları

Yazar

Ann Donegan Johnson

İllustrator

Pileggi

Tasarım

Tuna Tuna

Çevirmen

Emre Ak

10. Baskı

Ekim 2017

© Öteki Yayınevi

Sertifika No: 34460

Baskı ve Cilt

Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık
ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.

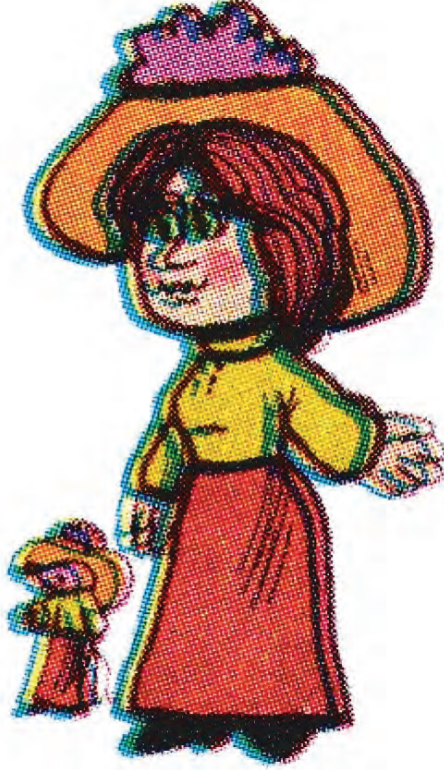
İkitelli Org. San. Bölğ. Deposite İş Merk.
A 6 Blok Kat:3 No: 309 Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 671 61 51

Öteki Yayınevi

Eğitim Mah. Saygı Sok. Selimoğlu Sitesi
17 A Kadıköy / İstanbul
Tel: 0216 405 25 22
www.otekiyayinevi.com

ISBN: 978-975-8012-91-6

ADİL OLMANIN ÖNEMİ

Öykümüz, çok ilginç bir insan olan Nellie Bly'a ilişkindir. Burada okuyacaklarınız onun yaşamındaki gerçek olaylar üzerine kurulmuştur.

(Nellie Bly ile ilgili ayrıntılı bilgileri son sayfada bulabilirsiniz.)

Bir Zamanlar

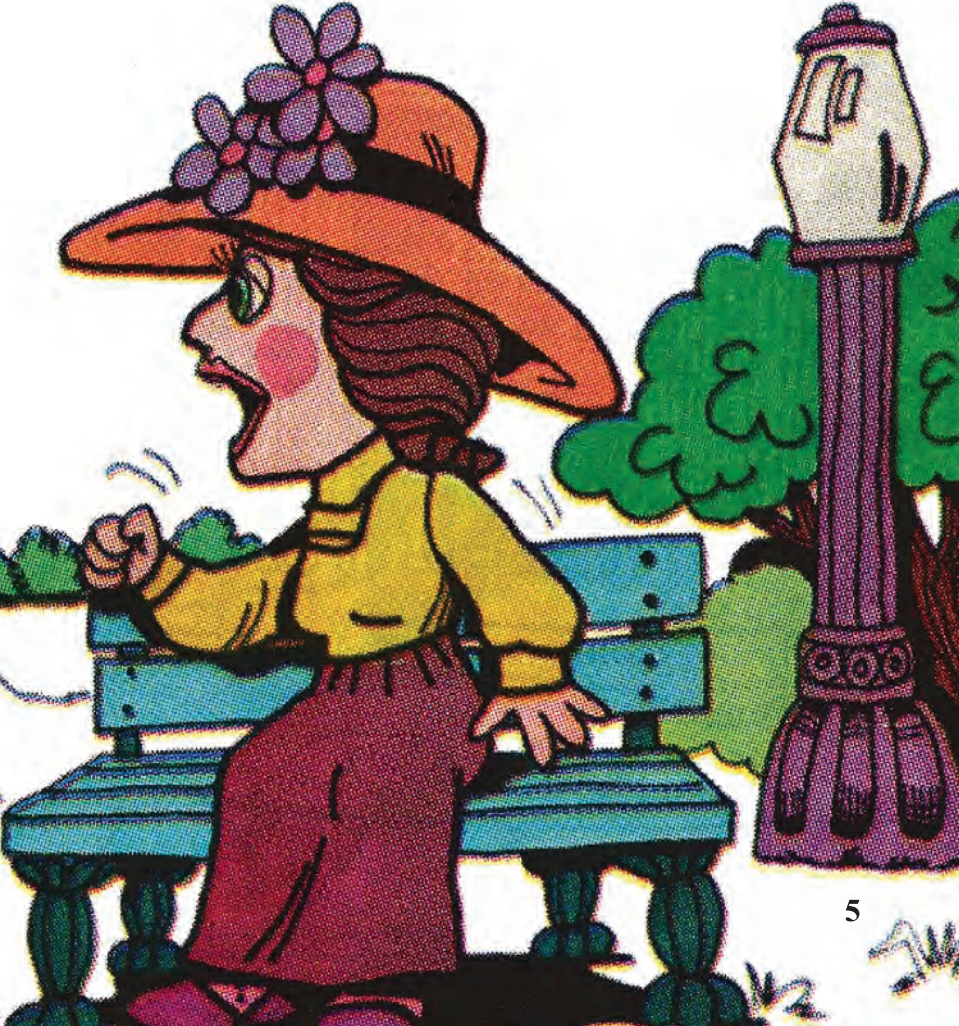
Nellie Bly isminde genç bir kadın vardı. Nellie, Pittsburgh kentindeki bir gazetenin en başarılı muhabirlerinden biriydi. Nellie çok iyi bir gazeteci olduğu için New York'a gidip, en büyük gazetelerden birinde iş bulmaya karar verdi.

Fakat bunun sandığından çok daha zor bir şey olduğunu kısa sürede anladı. New York gazetelerinin yöneticilerinden hiçbiri Nellie'yle görüşmedi bile. Aslında Nellie'yle, bayan olduğu için görüşmüyorlardı. Nellie "Bu haksızlık! Bu hiç de adil bir davranış değil!" dedi. "Bir bayan da en az bir erkek kadar iyi muhabir olabilir!" diye söylendi. Olumsuz iş görüşmelerinin ardından yürüyerek parka gitti. Bir bankın üzerine oturup, gazete yöneticileriyle görüşebilmenin yollarını

düşünmeye başladı. Bilirsiniz aksilikler hep üst üste gelir. Düşüncelere dalmış bir halde parkta otururken, ansızın ortaya çıkan bir hırsız çantasını kaptığı gibi kaçtı.

Nellie üzüntüyle, “Bir bu eksikti,” dedi. “Şimdi param da yok! Artık mutlaka bir iş bulmam ve hemen çalışmaya başlamam kaçınılmaz oldu!” Uzun uzun düşündü. Sonunda birden yüzü aydınlanıverdi. “Buldu!” diye bağırdı. “New York World yöneticisini, bana gazetesinde muhabir olarak iş vermesi için nasıl razı edebileceğimin yolunu buldum!”

Nellie gazete binasına doğru yürürken, heyecanla, kendisine şans getireceğine inandığı yüzüğünü parmağında döndürüp duruyordu. Kendi kendine “Bu kez gazetede görevli birinin benimle görüşmesini kesinlikle sağlayacağım,” dedi.

Sizce Nellie ne yapmayı planlıyordu?

Nellie, büyük gazete binasına girdi. Cesur bir biçimde, “Bay Cockerill ile görüşmeye geldim,” dedi. Kapıdaki güvenlik görevlisi bu sözler karşısında güldü. “Bay Cockerill mi dediniz? Yöneticimiz Cockerill öyle mi? Kendisi şu anda çok meşgul.” Nellie “Olsun,” dedi. “Ben yine de kendisiyle görüşmek istiyorum.”

Güvenlik görevlisi, “Dinleyin küçük hanım,” dedi. “Benim buradaki görevim, birilerinin izinsiz içeriye girmesini önlemektir. Şimdi gidin buradan. Bay Cockerill bugün kimseyle görüşmek istemiyor.”

Nellie Bly, “O zaman ben de burada beklerim,” dedi. “Burada böyle ayakta durup bekleyeceğim. Gerekirse bütün gün, bütün gece ve hatta yarın, Bay Cockerill benimle görüşecek zaman buluncaya dek bekleyeceğim. Bay Cockerill ile görüşmeden buradan ayrılmamaya kararlıyım!”

Güvenlik görevlisi bu olaydan hiç hoşlanmamıştı, ama ne yapması gerektiğini de tam olarak bilemiyordu.

Çok geçmeden diğer insanlar da orada kararlı bir biçimde ayakta bekleyen Nellie’yi fark ettiler.

Aralarından biri “Bu hanım kim?” diye sordu.

Bir başkası “Bir işyerinde bu bayan ne arıyor ki? Neden ait olduğu yerde, evinde değil? Bir bayanın yeri evidir!” dedi.

Nellie hiç karşılık vermeden beklemeye devam etti. Dimdik ayakta durdu ve bekledi. Aradan bir saat geçti eve Nellie’nin bacakları ağrımaya başladı. Bir saat daha geçti. Nellie’nin artık bacakları titremeye başlamıştı.

Sonunda adamlar kendi aralarında tartışmaya başladılar. Nellie’yi gitmeye zorlamak istiyorlardı, ama bunu nasıl başaracaklarını bilmiyorlardı. Adamlar aralarında tartışırken, Nellie onlara çaktırmadan sessizce kapıdan süzülerek yöneticinin odasına girdi. Bay Cockerill onu görünce, “Bu da ne demek oluyor?” diye bağırdı.

“Sen de kimsin? Burada ne arıyorsun?”

Nellie hemen, “Benim adım Nellie Bly,” dedi. “Bay Cockerill, ben gazetenizde muhabir olmak istiyorum. Deneyimim var. Pittsburgh’un en iyi gazetesinde yazılar yazdım!”

Bay Cockerill, “Bir bayan muhabir mi?” dedi. “Bu olanaksız! Bizim gazetemiz bayan muhabir çalıştırmaz”

Nellie, “Ama bu haksızlık! Bu adil bir davranış değil!” diye karşı çıktı.

Sonra sustu ve derin bir soluk aldı. “Bay Cockerill, gazetenizde çok sayı da iyi gazetecinin çalıştığını biliyorum,” dedi. Söyleceklerimi dinlemeden beni reddetmeyiniz.”

Nellie, şaşkınlık içinde kendisini süzen Bay Cockerill’e hiç denenmemiş ve büyük cesaret gerektirecek planından söz etmeye başladı. Nellie, planını anlatırken, gazetenin sahibi olan ünlü Joseph Pulitzer sessizce odaya girmişti. Nellie’nin anlattıklarını duyunca, Bay Pulitzer’in gözleri şaşkınlıktan büyüyordu.

Nellie ise, “Bilerek deli rolü yapacağım,” diye anlatmaya devam ediyordu. “Böyle olunca, Blackwell Adası’nda ruh hastalarının tedavi edildiği kuruma göndereceklerdir beni.” Joseph Pulitzer, “Blackwell Adası mı?” diye haykırdı. “Orası New York’taki en kor-

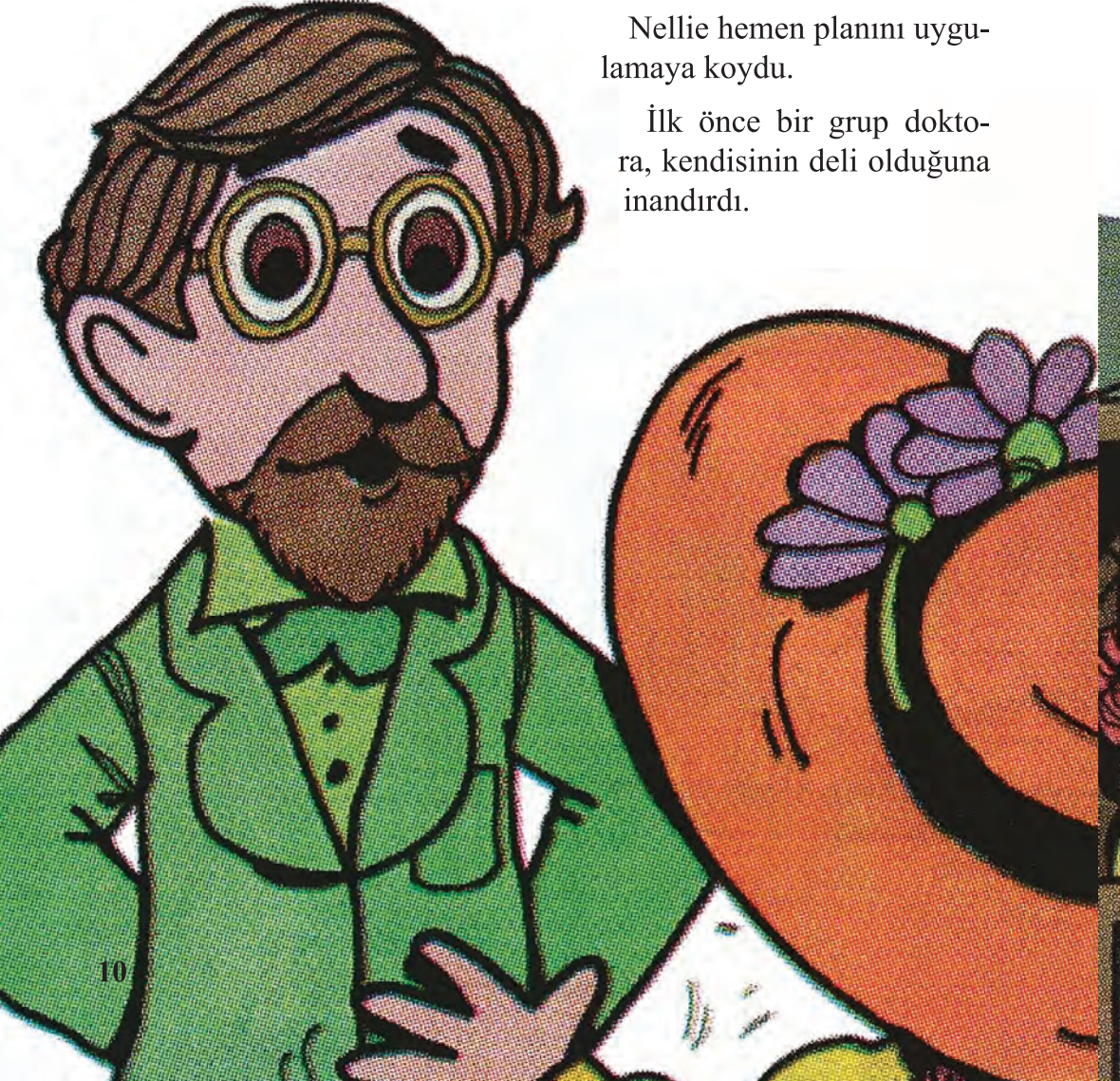
kunç yerlerden biridir. Orada neler olduğunu hiç kimse bilmez.”

Nellie, “Orada nelerin olduğunu ben gidip öğreneceğim,” diye atıldı; “Ardından Blackwell’deki kurumda yoksul insanların gerçekten nasıl tedavi edildiklerinin öyküsünü yazacağım.”

Bay Pulitzer aniden, “Kabul ediyorum,” dedi. “Eğer siz adaya gidebilir ve gazetemiz için bu konuda iyi bir yazı hazırlayabilirseniz, o zaman sizi işe alacağım.”

Nellie hemen planını uygulamaya koydu.

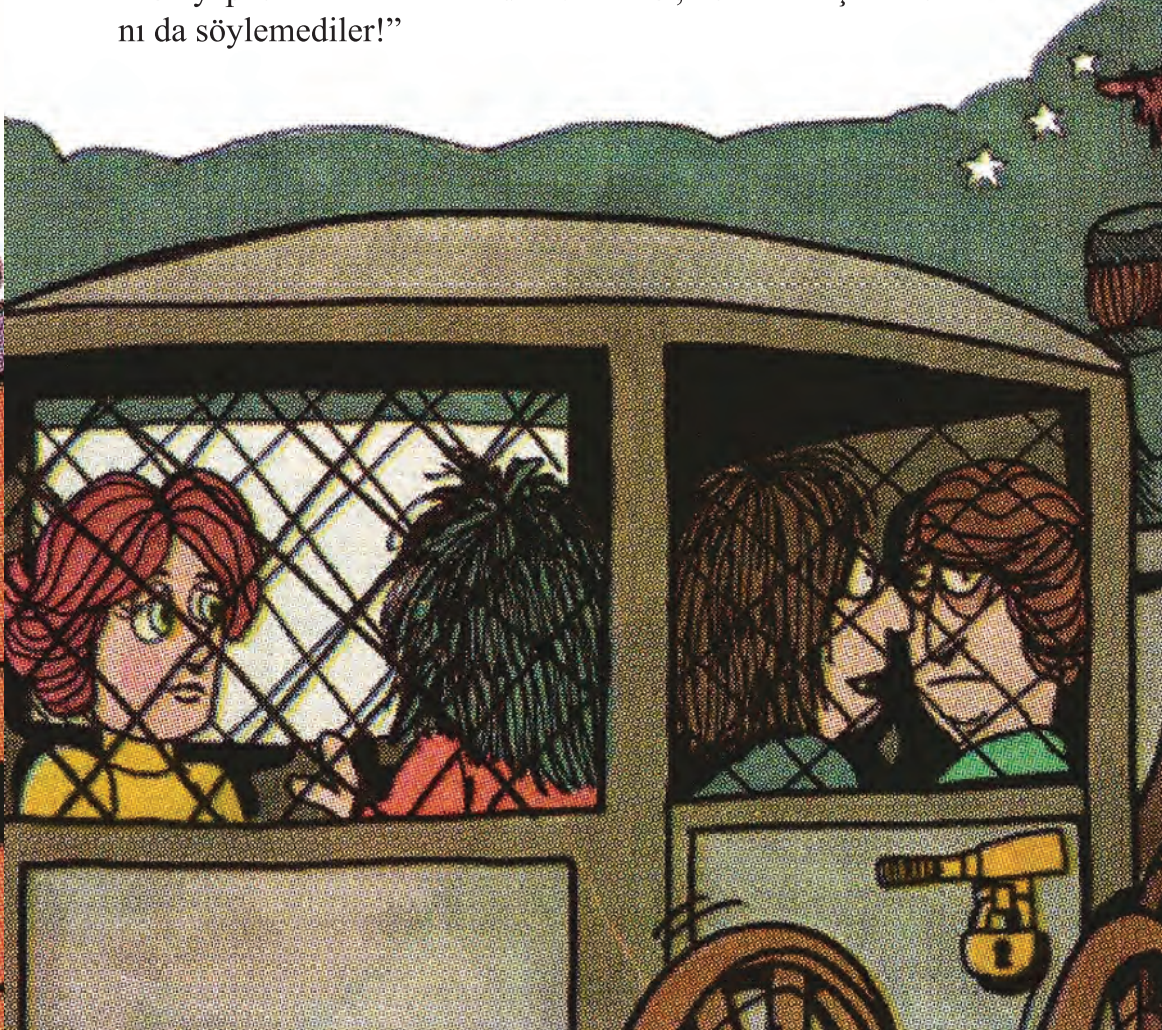
İlk önce bir grup doktora, kendisinin deli olduğuna inandırdı.

Bu Nellie için pek de zor olmadı. O aynı zamanda iyi bir tiyatro oyuncusuydu.

Arzusu gerçekleşmişti. İşin tek zor yanı, bir grup kadınla birlikte at arabasına bindirilip, Blackwell Adası'na götürüldükten sonra başladı. Nellie bu kocaman, karanlık ve iç karartıcı binayı gördüğünde kendini gergin hissetmeye başladı.

İçinden Allah'dan Bay Pulitzer ve Bay Cockerill burada olduğumu biliyorlar," diye düşünüyor, kendisini rahatlatmaya çalışıyordu." Beni buradan çıkaracaklarını da söylediler. Ama bunu nasıl yapacaklarını anlatmadılar. Dahası, ne zaman çıkaracaklarını da söylemediler!"

Blackwell Adası'ndaki doktorlar, hemşireler ve hastabakıcılar, ruhsal bozuklukları olan insanları iyileştirmenin ve yeniden topluma kazandırmanın sorumluluğunu taşıyorlardı. Acaba gerçekten hastalara iyi bakıyorlar mı?" diye düşündü Nellie. "Bunu mutlaka öğreneceğim." Bir süre sonra Nellie'nin deli numarası yapmasına gerek kalmamıştı.

Nitekim, Nellie artık gayet normal bir şekilde davranmaya başladı. Doktora da "Ben deli değilim," dedi.

Doktor, "Tabii ki delisin, yoksa burada olmazdın," demesin mi?

Hemşire, “Şimdi artık Blackwell Adası’ndasın,” diye söze girdi, “Buradan asla ayrılamayacaksın. Asla!”

Hemşire, Nellie’yi ite kaka hastaların tüm günlerini geçirdikleri büyük odaya götürdü. Orada hiç kimse Nellie ile ilgilenmedi. Nellie kırık dökük eski bir piyanonun yanına oturdu ve cesur olması gerektiğini düşündü.

İçinden, “Ama ben cesur değilim ki,” diyordu. “Korkuyorum. Burası çok izbe ve iç karartıcı bir yer. Keşke konuşabileceğim birisi olsa...”

Tam o anda, minik bir fare piyanonun içinden çıkıverdi. “İstersen benimle konuşabilirsin,” dedi. “Benim adım Neşeli ve seninle arkadaş olmak istiyorum.” Nellie güldü. Farelerin gerçek yaşamda konuşamayacaklarını tabii ki biliyordu. Kendini yalnız hissettiği bu yerde, bir arkadaş olduğunu hayal ediyordu yalnızca. Ama yine de Neşeli’yi gördüğüne öylesine sevinmişti ki...

Akşam yemeğinde, Neşeli de Nellie’yle birlikte yemek masasına oturdu. Ama yemekler masaya geldiğinde, hem Nellie hem de fareciğin iştahı kaçtı.

Farecik, “Çok iğrenç!” dedi. “Yemek çok kötü görünüyor!”

Nellie, “Ekmek de küflenmiş,” dedi.

Neşeli, hemşirelerin masasını göstererek, “Şuraya bak!” diye bağırdı. “Onların masaları çeşitli yiyeceklerle donatılmış. Oysa hastalar, bu korkunç şeylerle karın doyurmak zorundalar. Bu kesinlikle adil değil!” Akşam yemeğinden sonra, hastalar tekrar o kocaman, soğuk odaya döndüler.

Neşeli, “Neden biraz piyano çalmayı denemiyorsun?” dedi. “Belki müzik buradaki insanları neşelendirebilir.”

Nellie, “Pek iyi çaldığımı söyleyemem ama elimden geleni yaparım,” dedi. Müziğin gerçekten yararı oldu. Hastalardan bazılarının yüzünde gülümseme belirdi. Bazıları şarkı bile söylediler.

Ama hemşirelerden biri, “Banyo zamanı!” diye bağırınca, şarkılar ve gülümsemeler birden sona erdi.

Nellie “Olur şey değil” dedi. “Neden herkes böyle birdenbire hüzünlendi? Banyo yapmanın kötü bir yanı yok ki.”

Nellie kısa süre içinde yanıldığını anladı. Blackwell Adası’ndaki banyolar gerçekten de çok korkunçtu. Hemşireler, hastaları buz gibi suyla doldurulmuş küvetlerin içine sokuyorlardı.

Nellie, “Yapmayın!” diye haykırdı. “Sizin, burada ihtiyacı olan insanlara yardım etmeniz gerek. Bunun yerine siz, onlara acı çektiriyorsunuz. Bu su dondurucu, oda da buz gibi. Herkes hastalana-
cak. Siz görevinizin gerektiği gibi davranmıyorsunuz! Doğrusu, insanlığa yakışmıyor bu yaptığınızı!”

Hemşirelerden birisi, “İşte sorun yaratacak biri gelmiş!” dedi. “Bizim sorun yaratan kişilere ne yaptığınızı biliyor musun sen?”

Neşeli, “Sanırım bunu öğrenmek üzereyiz,” diye fısıldadı, “Üstelik ben bunu görmek istediğimden emin değilim!”

Hemşireler, hep birlikte Nellie’yi küvete sokup buz gibi suları başından aşağı boca ettiler.

İçlerinden biri gülererek, “Biz ne adil, ne de merhametli olmak zorundayız. Görevimizi bize sen mi öğreteceksin?” dedi.

Bir diğeri, “Nasılsa hiç kimse burada neler yaptığımızı öğrenemeyecek,” dedi.

Bir üçüncüsü de, “Sen buradan asla çıkamayacaksın ve yaşadıklarını hiç kimseye anlatamayacaksın,” dedi.

Farecik, “Sizi zorbalar” diye olabildiğince bağırdı, ama fareciği duyan olmadı.

Günler akıp gidiyordu. Nellie artık hemşirelerin haklı olabileceklerini düşünmeye başlamıştı. Belki sonsuza dek orada kapalı kalacaktı!

Doktora “Ama ben hasta değilim!” dedi. “Ayrıca, buradaki insanlar arasında benim gibi hasta olmayanlar da var!”

Doktor, hemşirelere Nellie’yi hemen odasına götürmelerini söyledi.

Nellie içinden, “Bay Pulitzer beni buradan çıkaracağına söz vermişti,” diye düşündü. “Ama ya beni unuttuysa?”

Sizce Bay Pulitzer, Nellie’yi unutmuş muydu?

Hayır, Bay Pulitzer Nellie’yi unutmamıştı.

Nellie, Blackwell Adası’nda on gün kaldıktan sonra, New York World gazetesinden birisi Nellie’yi almak için geldi. Nellie’nin küçük arkadaşı farecik, “Senin için bir sorun yoksa, ben de seninle geleceğim,” dedi. “Buradan hiç hoşlanmadım.”

Kurumdaki doktorlar ve hemşireler, Nellie’nin bir gazeteci olduğunu öğrendiklerinde çok telaşlandılar. Doğrusu, telaşlanmalarını gerektirecek birçok neden vardı.

Nellie, Blackwell’deki kötü ve ilkel yaşamı, hastalara uygun görülen iğrenç koşulları anlatan haberini yazdığında, insanlar öfkelenmekten de öte neredeyse şok geçirdiler. “Bu ne büyük adaletsizlik!” dediler. “Hasta insanlara böyle korkunç biçimde davra-

nılması ne kadar korkunç. Bu konuda hemen bir şeyler yapılması gerekir!”

Bir şeyler yapıldı da... Yerel örgütler, Blackwell Adası'ndaki insanların sıcak giysileri, doyurucu yiyecekleri olması ve onlara hak ettikleri insanca sevgiyi verebilecek hemşire ve doktorların görev alması için girişimlerde bulundular.

Blackwell Adası'nda büyük değişiklikler yapılıyordu ve bunların hepsine Nellie Bly neden olmuştı.

Nellie'nin Blackwell Adası ile ilgili yazdığı yazı dizisi, yaşamında yazmak zorunda kaldığı en yürek parçalayıcı haberdı.

Bu haber Bay Pulitzer'in, Nellie'nin araştırmacı gazetecilik konusundaki yeteneğıyle ilgili karar vermesine çoktan yetmişti. Nellie'yi New York World'de işe aldı. Nellie o günden sonra bir sürü başka önemli habere

imzasını attı. Haksızlığa uğramış insanlarla ilgili haber hazırlarken, sık sık başka kimliklere bürünerek gerçekleri araştırırdı.

Minik dostu Neşeli , bir gün, “Artık ünlü oluyorsun Nellie Bly,” dedi. “İnsanların seninle ilgili olarak ne söylediklerini biliyor musun? Ne zaman ortaya çıkarılması gereken bir adaletsizlik görseleler, ‘Hemen Nellie Bly’ a haber gönderin, gelsin. O bu haksızlığı ortaya çıkarır!’ diyorlar.”

Neşeli haklıydı. Nellie o kadar çok haber yazdı ve öylesine ünlü bir araştırmacı gazeteci oldu ki, meslektaşlarının bazıları onun bu ününü kıskanmaya başladı.

Yüzü öfkeden kıpkırmızı kesilmiş bir gazete yöneticisi, ekibindeki muhabirlere, “Sizin neyiniz var söyler misiniz?” diye bağıyordu. “Siz nasıl oluyor da Nellie Bly gibi bayan olan birinin her seferinde sizi atlatmasına izin verebiliyorsunuz?”

Muhabirlerden biri, “Nellie Bly bayan değil,” dedi. İkinci bir

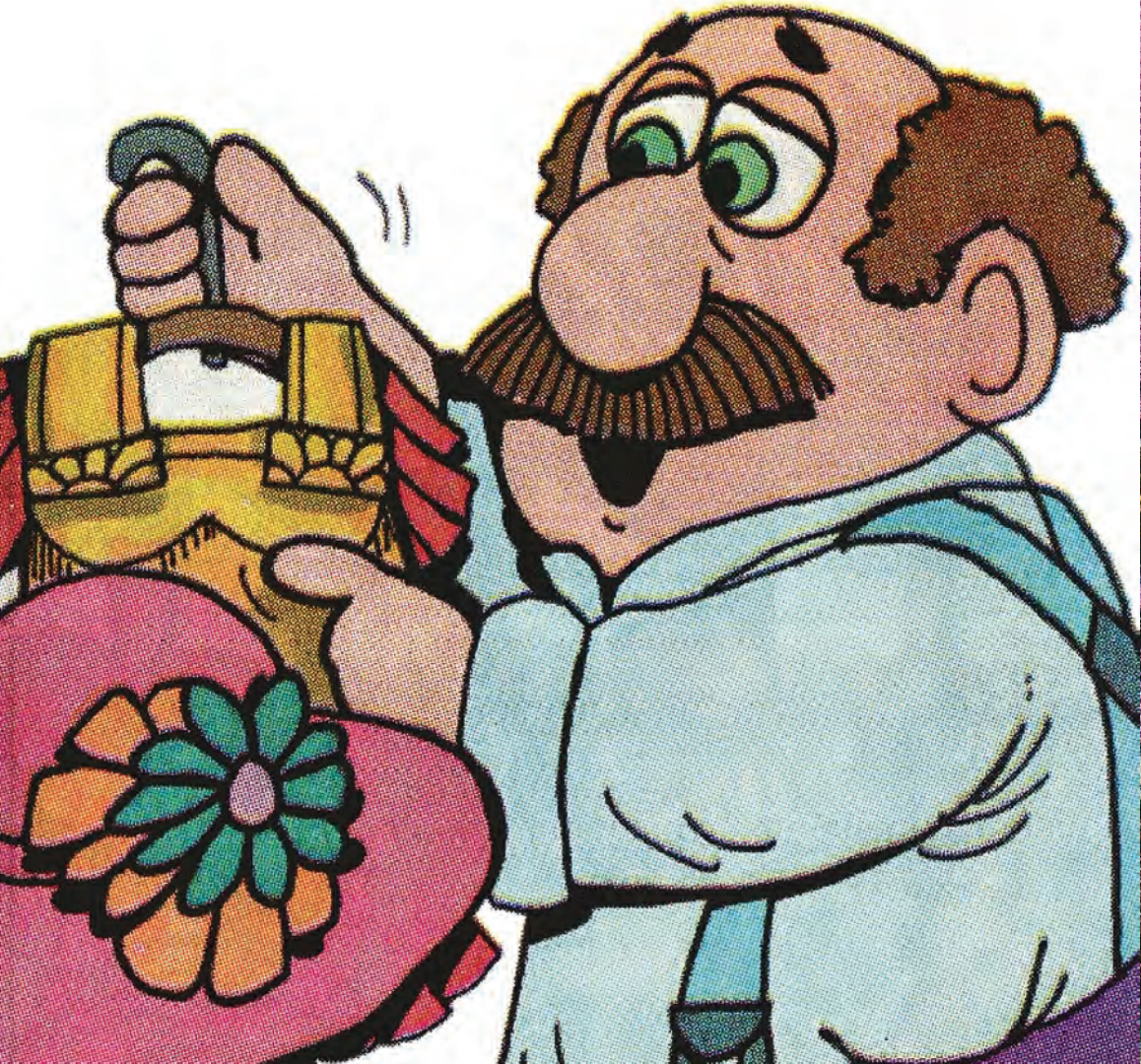

muhabir, ‘’Aslında Nellie Bly diye birisi de yok!’’ diye konuştu. Bir üçüncüsü de, ‘‘O gazete bizi kandırmaya çalışıyor,’’ dedi. ‘‘Onların çok akıllı ve yetenekli erkek muhabirlerden oluşan büyük bir ekipleri var. İşte haberler bu erkek muhabirler tarafından hazırlanıyor ve bizleri kandırıp tüm bunların tek bir kişi, üstelik bir bayan tarafından hazırlandığına inandırmaya çalışıyorlar!’’

Ama Nellie Bly’in hata yaptığı zamanlar da oluyordu. Bir gün, Broadway yönetmenlerinden birinin, sahneye koyacağı müzikal için dansçı koro kızları aradığına ilişkin bir haber almıştı. Nellie, ‘‘Bu iş için başvuracağım,’’ diye karar verdi. ‘‘O zaman koro kızlarına ne kadar adil davranıldığına ilişkin inceleme yapıp, bu konuda haber hazırlayabilirim. Ayrıca, bu eğlenceli olabilir!’’

Fare dostu Neşeli, “Bunun gerçekten iyi bir fikir olduğuna emin misin?” dedi. “Koro kızlarının dans konusunda büyük yeteneklerinin olması gerekir!” Nellie, “İyi bir fikir olduğuna eminim,” dedi. “Hem neden olmasın? Bir süre dans dersleri de almıştım.” Nellie koşa koşa iş başvurusunda bulunmak üzere Broadway’e gitti.

Sahne yönetmeni Nellie’yi gördüğünde, “İdare eder,” dedi. “Al şu giyeceğin kostüm. Git hazırlan.”

Nellie “ama... Prova ne olacak?” diye sordu.

Sahne yönetmeni “Buna zamanımız yok,” dedi. Tek yapacağın şey, öbür kızların adımlarını takip etmek. Bu kadar tasalanma, iyi olacak!”

Nellie, “Hayret!” dedi. “Koro kızı olarak iş bulmak, muhabir olarak iş bulmaktan bin kat daha kolaymış.”

Farecik, “Bunun nedeni herkesin, bayanların koroda çalışmaları gerektiğini düşündüğünden,” dedi. “Bir bayan çalışmak zorundaya, insanlar bu işin ancak bakıcılık, düz

işçilik gibi işler olması gerektiğini düşünüyorlar. Bayanlar muhabir olmak istediklerinde, bu düşünceleri yadırganır. Ama yine de, bu koro işi sandığın kadar kolay olmayabilir!” Gerçekten de hiç kolay değildi.

Nellie, tolga, mızrak ve kalkandan oluşan kostüm içerisinde pek komik duruyordu. Dahası, o da kendisini çok komik hissediyordu.

Diğer bayanlarla sahneye çıktığında, Nellie dansa yanlış adımlarla başladı. Diğerleri sıçrarken Nellie dönüyor, onlar dönerken Nellie sıçırıyordu. Seyircilerin nasıl gülmekten kırdıklarını siz de tahmin etmişsinizdir.

Neşeli ona seslenip duruyordu: “Nellie! Yanlış yöne gidiyorsun! Dur! Dön!”

Sahne yönetmeni, “Şu kızı hemen sahneden indirin!” diye bağırdı. Her şey bittikten sonra Neşeli, “Bundan böyle kendini gazetecilikle sınırlasan iyi olur,” dedi. “Sanırım senin ayakların dansta sözünü pek dinlemiyor.” Nellie yanıt vermedi. Çünkü yanıt vermeyecek kadar utanmıştı. Neşeli’nin haklı olduğunu biliyordu.

Nellie bir daha sahneye çıkmayı denemedi.

Fakat kısa bir süre sonra bundan da çılgın bir fikir geldi aklına.

Jules Verne’nin “Seksen Günde Dünya Turu” adlı kitabı daha yeni yayımlanmıştı. Bu kitap, seksen gün gibi kısa bir sürede

dünyanın çevresini dolaşan ve böylece hız rekoruna ulaşan bir adamın öyküsüydü. Nellie'nin zamanında yolculuk zor bir işti. Uçak ya da otomobil henüz yoktu. Trenler ve gemiler ise çok yavaştı. Çoğu kişi at arabasıyla yolculuk ederdi.

Neşeli, “Gerçek yaşamda hiç kimse dünya çevresinde bu kadar hızlı yolculuk yapamaz,” dedi.

Nellie Bly, “Yerinde olsam bu kadar emin olmazdım,” dedi.

Nellie, Bay Pulitzer’i görmek için odasına gitti. Ona planını anlattı: “Ben dünya turu yapmak istiyorum,” dedi. “Üstelik bunu yalnızca yetmiş beş gün içinde gerçekleştireceğimi iddia ediyorum.”

Bay Pulitzer, “Bu olanaksız!” dedi. “Bu süre içinde bunu yapmak mümkün değil. Ayrıca sen bir bayansın ve bayanlar yalnız yolculuk yapamazlar!”

Nellie, “Ama bu haksızlık!” dedi. “Bu adil bir bakış açısı değil! Erkekler istedikleri zaman yalnız yolculuk yapabiliyor. Neden bir kadın aynı şeyi yapamasın ki? Bunu başarabileceğimi biliyorum. Hem gazeteye göndereceğim ilginç haberleri bir düşünsenize!”

Bay Pulitzer biraz düşündükten sonra başını salladı ve onayladı: “Gerçekten de heyecanlı olabilir; belki çağımızın en heyecanlı öyküsü bile olabilir. Tamam Nellie, yolculuğa çıkabilirsin!”

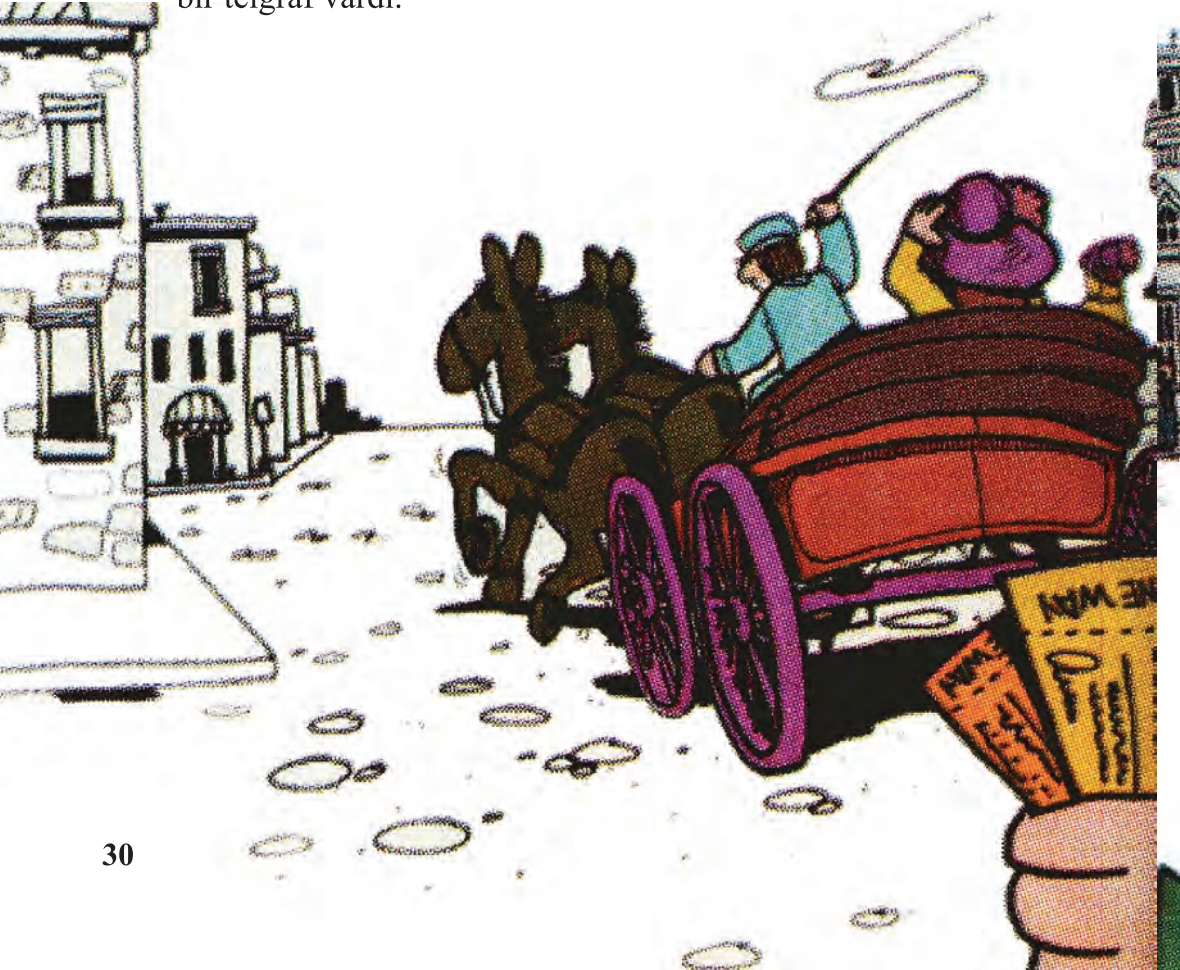
Diğer muhabirler Nellie’nin planını haber aldıklarında, kıskançlıktan çatladılar. Hemen tümü Nellie’nin bu yolculuğu söylediği gibi yetmiş beş gün içinde tamamlayamayacağından emindiler.

Muhabirlerden biri, “Bay Pulitzer bu görevi bir erkek muhabire vermeliydi,” dedi. “Bayanlar yanlarına hep gereksiz eşya alırlar. Bu da onların hareket yeteneğini iyice sınırlar.” Ama Nellie yanına yalnızca iki elbise ve bir palto aldı. Gemiye binmek üzere limana geldiğinde, beraberinde küçük bir bavulu vardı. Erkek muhabirlerden biri, “Korkmuyor musun?” diyerek onu kızdırmaya çalıştı: “Yolculukta seni koruyacak birinin yanında olmaması seni ürkütmüyor mu?”

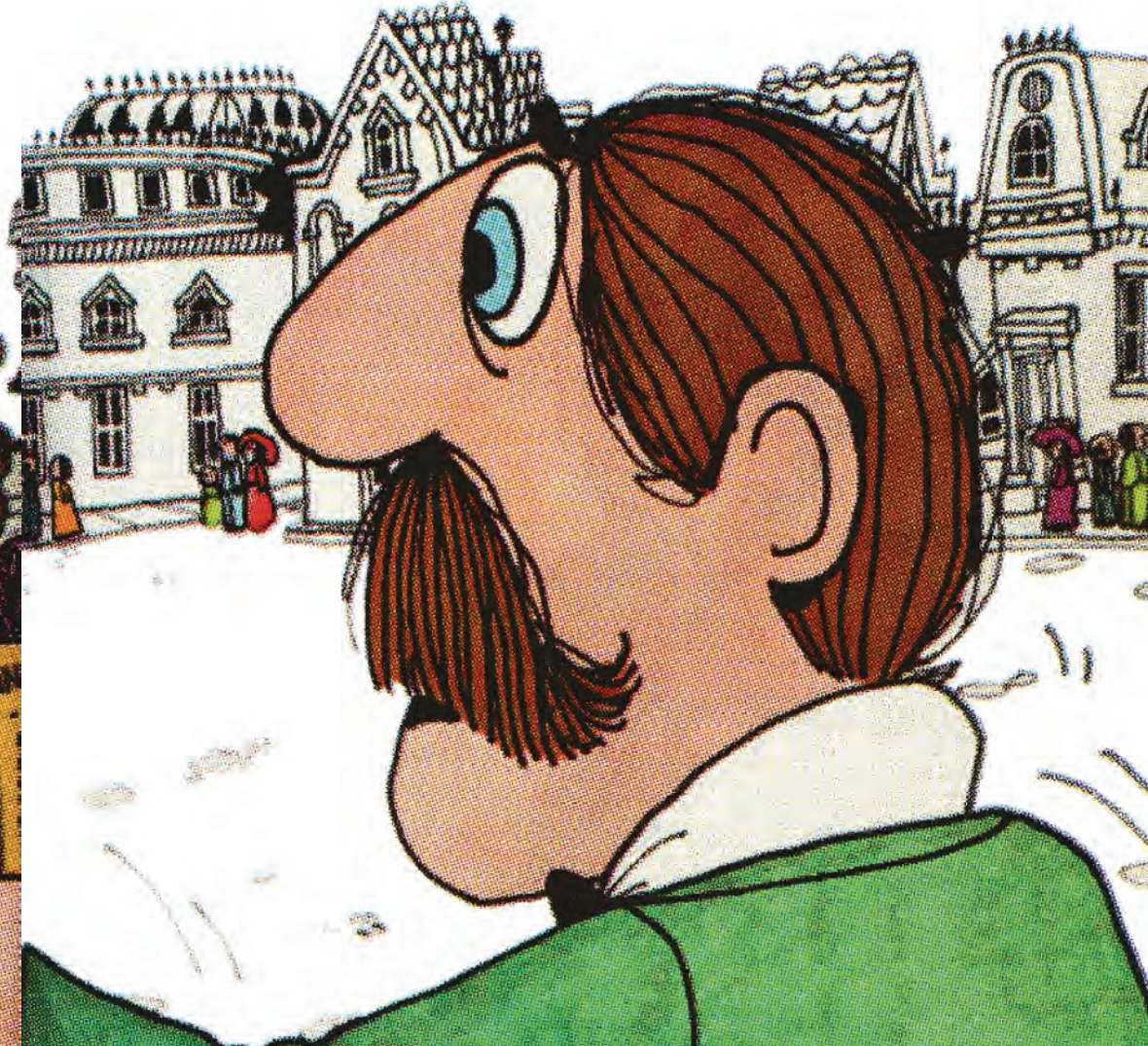
Nellie yüreğinde azıcık da olsa korku duyuyordu; herkes ona batık gemiler, korsanlar ve eşkıyalarla ilgili öyle korkunç öyküler anlatmıştı ki... Ama Nellie korktuğunu kimseye söylemiyordu. Başı dik, cesur bir tavırla gemiye bindi. Yanında hayali dostu, küçük faresi Neşeli vardı.

Yolculuk zor geçiyordu. Dev dalgalar ve güçlü fırtınalarla karşı karşıya kaldılar. Yolcuların birçoğunu deniz tuttu. Ama İngiltere'ye vardıklarında, Nellie ve Neşeli çok mutluydular. Artık dünyanın her tarafında Nellie Bly'in olağanüstü yolculuğunun öyküsü gazetelerden izleniyordu. New York World gazetesinin Londra muhabiri Nellie'yi limanda karşıladı. Ona teslim edeceği bir telgraf vardı.

Nellie, “Bu Jules Verne’den geliyor!” dedi. “Kendisini Fransa’daki evinde ziyaret etmemi istiyor!”

Geminin kaptanı onu uyardı: “Bu mümkün değil! Yarın İtalya’ya devam etmek zorundasın. İşte biletin burada.” Nellie, “Ama Bay Verne’nin isteğini kıramam!” dedi. “Onu ziyaret etmemin bana zaman kaybettireceğini biliyorum, ama bunu bir biçimde giderebilirim. Fransa’ya gemiyle geçer, oradan da İtalya’ya tren yoluyla devam ederim.” Bunu söyledikten sonra, Nellie, Neşeli ile birlikte atlı arabaya bindi ve oradan uzaklaştı.

Nellie, Fransa'daki adrese ulaştığında, Jules Verne, onu çok iyi karşıladı. Nellie ile tanışmaktan mutluluk duyuyordu, ama aynı zamanda tasalanıyordu da. "Acaba benim yüzümden yolunuzu değiştirmeniz doğru oldu mu?" dedi. Nellie, "Evet, bu doğru bir karardı!" dedi. "Eğer sizin kitabınız olmasaydı, dünyanın etrafını seksen günden az bir süre içerisinde dolaşma iddiasında olamazdım."

Neşeli, "Bu doğru," dedi. "Ama eğer İtalya'ya giden treni kaçırarak olursak, yolculuğumuzu hiç tamamlayamayabiliriz" Nellie neyse ki İtalya'ya giden treni kaçırmadı. Ama henüz yarı yola geldiklerinde Neşeli'ye, "Ne kadar ağır giden bir trenmiş bu böyle!" dedi. "Tarifenin iki saat gerisindeyiz. Japonya'ya giden gemiyi kesin kaçıracağız!" Neşeli, "Olamaz!" diye haykırdı. "Bay Pulitzer'in yüzüne nasıl bakarsın sonra?" Fare böyle deyince, Nellie iyiden iyiye kaygılanmaya başladı.

Bay Pulitzer'in ona büyük güven duyduğunu ve bütün gazetelerin onun yolculuğunu günü gününe izlediğini biliyordu. "Belki Bay Verne'yi ziyaret etme konusunda bu kadar ısrarcı olmamalıydım..." dedi. Tren İtalya'ya vardığında, Nellie hemen onu limana götürecek bir atlı araba kiraladı. Fareciğe "Ama aslında bu yolculuğu daha fazla devam ettirmenin bir anlamı yok" dedi. "Bak saat ne kadar geç!" Geminin çoktan limandan ayrıldığına eminim." Üzüntü ve düş kırıklığıyla dolan Nellie, atlı arabada umutsuzca başını ellerinin arasına aldı, dalıp gitti. Ama ansızın

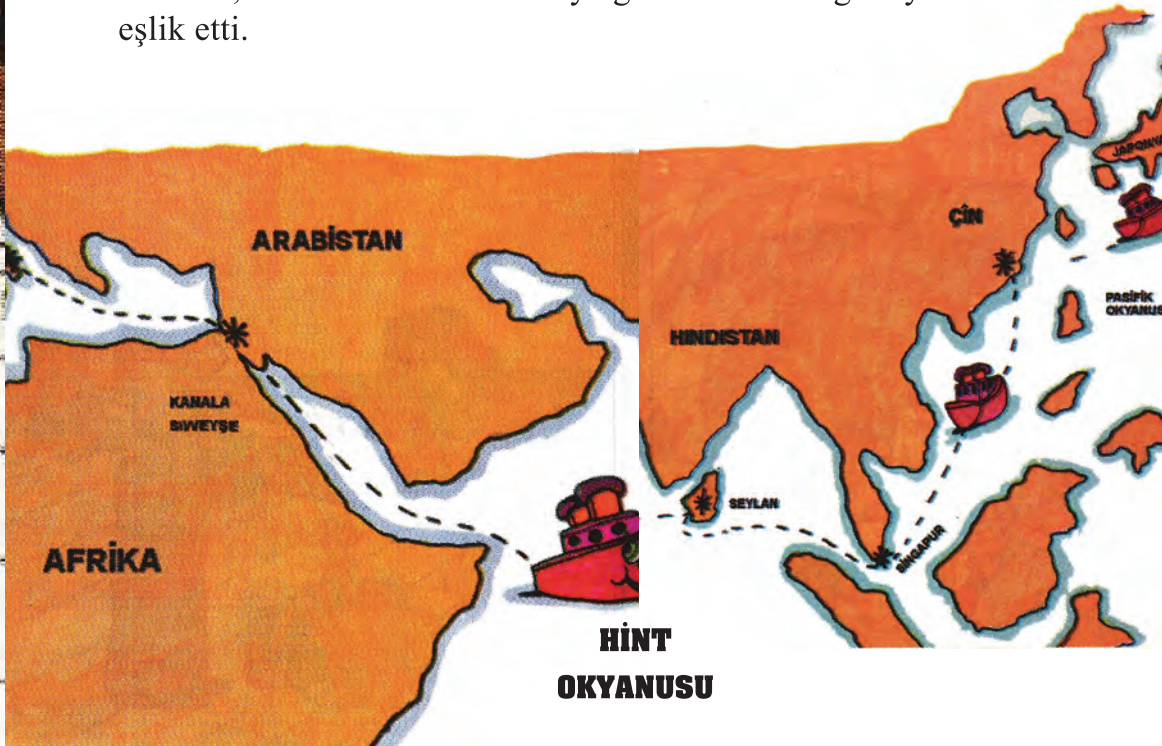
Neşeli, tiz sesiyle sevinç çılgılığı atarak “Nellie, şuraya bak!” diye bağırdı. Nellie yerinden doğrularak pencereden baktı. Gözlerine inanamıyordu! Gemi gitmemiş, hâlâ limanda duruyordu! Nellie, “Yaşasın!” diye sevinçle bağırdı. Hemen arabadan atlayarak atlı arabanın sürücüsüne bahşişi bol bir ücret verdi. Sonra var gücüyle koşarak gemiye ulaştı. Nellie’nin bunu bilmesi olanaksızdı, ama onu Fransa’dan buraya getiren trende önemli mektuplar vardı. Bu mektupların gemiye teslim edilmesi gerekiyordu ve işte bu yüzden gemi treni beklemişti. Gemi daha sonra İtalya’dan ayrılarak doğu yönüne, Süveyş Kanalı’na ve Kızıldeniz’e doğru yol aldı. Tüm yol boyunca Nellie, yolculuğuyla ilgili yazılar yazdı. Gördüğü ülkeleri, insanları, kültürleri ve dilleri anlattı bu yazdıklarında. Nellie çok mutluydu. Gemi Kızıldeniz’den ayrılıp Hint Okyanusu’na doğru yelken açtı.

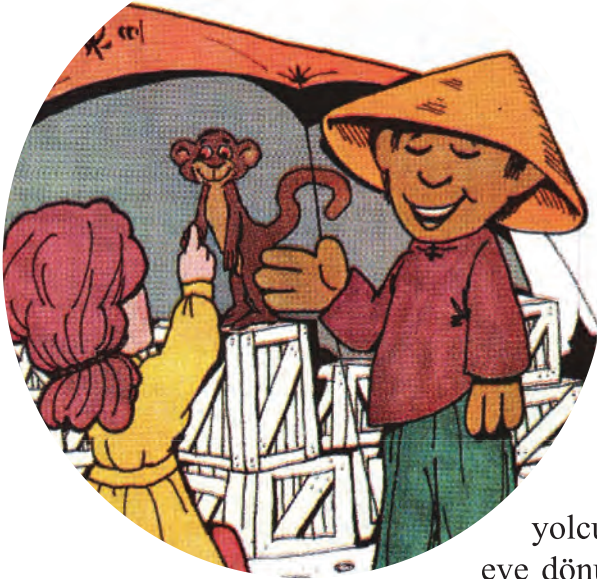

Şimdi hedefi bir ada cumhuriyeti olan Seylan'a ulaşmaktı. Fakat birden korkunç bir fırtına patlak verdi ve bu fırtına geminin hızını çok yavaşlattı. Nellie Seylan'a vardığında, tasarladığı programın çok gerisinde kalmıştı. Farecik onu uyardı: "Yine yitirdiğin zamanı gidermek zorundasın." Nellie, "Biliyorum," dedi. "Bunu bir biçimde başaracağız da." Sonra Seylan'dan Singapur'a doğru yelken açtılar.

Gemi Singapur'a vardığında, Nellie dünyanın yarısını dolaşmış durumdaydı. Burada bir maymun satın aldı. Kendi kendine, "Eve dönmekte geciksem bile, bu maymun Singapur'da bulunduğumun kanıtı olacak!" dedi. Küçük farecik Neşeli, güldü. "Bundan böyle insanlar bayanların başarısız olduklarını söyleyemeyecekler," dedi. "Artık bu kadar adaletsiz davranamayacaklar."

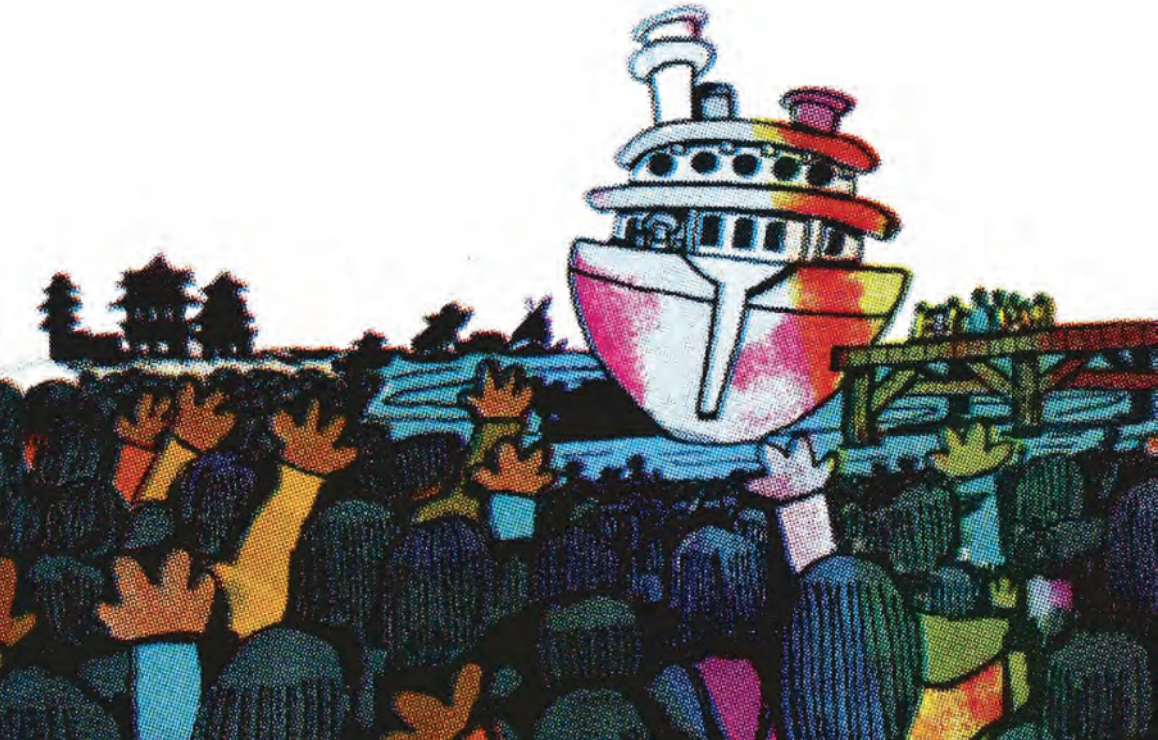
Singapur'dan sonra, Nellie, Japonya'nın Yokohama Kenti'ne doğru yola koyuldu. Orada, yüzlerce insan Nellie'ye ve maymununa, onları tekrar Amerika'ya götürecek olan gemiye kadar eşlik etti.

Farecik, “Senin için sevgi gösterisi yapıyorlar,” dedi. “Senin 80 günlük rekoru kırmanı arzuluyorlar.” Nellie, “Bunu ben de arzuluyorum,” dedi. “Ama şu anda çok gerideyiz.”

Yolun yarısı bitmiş, dönüş yolculuğu başlamıştı. Nellie’nin eve dönüş yolculuğunun üçüncü gününde yeni sorunlar çıktı. Dev dalgalar ve fırtına gemiyi oradan oraya savuruyordu. Dalgalar öyle fena çarpıyordu ki, yolcular gemi alabora olacağından korkmaya başlamıştı. Korkunç rüzgar gemiyi rotasından çıkardı. Yolcular dehşete düşmüştü. Tayfalar bile korkmaya başlamıştı.

Bazı tayfalar Nellie'ye, "Senin maymunun lanetli!" dediler. "Herkes bir gemide maymun olmasının uğursuzluk getirdiğini bilir.

Maymunu okyanusa atmalısın. Fırtına ancak o zaman dinecektir." Nellie, "Ama bu haksızlık!" dedi. "Bu hiç de adil bir davranış değil. Ayrıca çok da saçma. Bir maymun nasıl olur da bir fırtınaya yol açar ki?" Sizce zavallı maymuna ne oldu bundan sonra? Nellie geminin kaptanına gitti. "Maymunumu okyanusa atmayacağım," dedi. "Bunu benden beklemeniz adil değil, haksızlık bu. Maymunun fırtınayla hiçbir ilişkisi yok." Allahtan geminin kaptanı batıl inançları olan biri değildi. Tersine akıllı ve bilgiliydi.

"Tabii ki maymununuzu okyanusa atmanızı istemek haksız bir davranış," dedi. "Maymununuz yanınızda dursun. Ama onu gözlerden uzak tutun ki cahil tayfalar ürkmesinler."

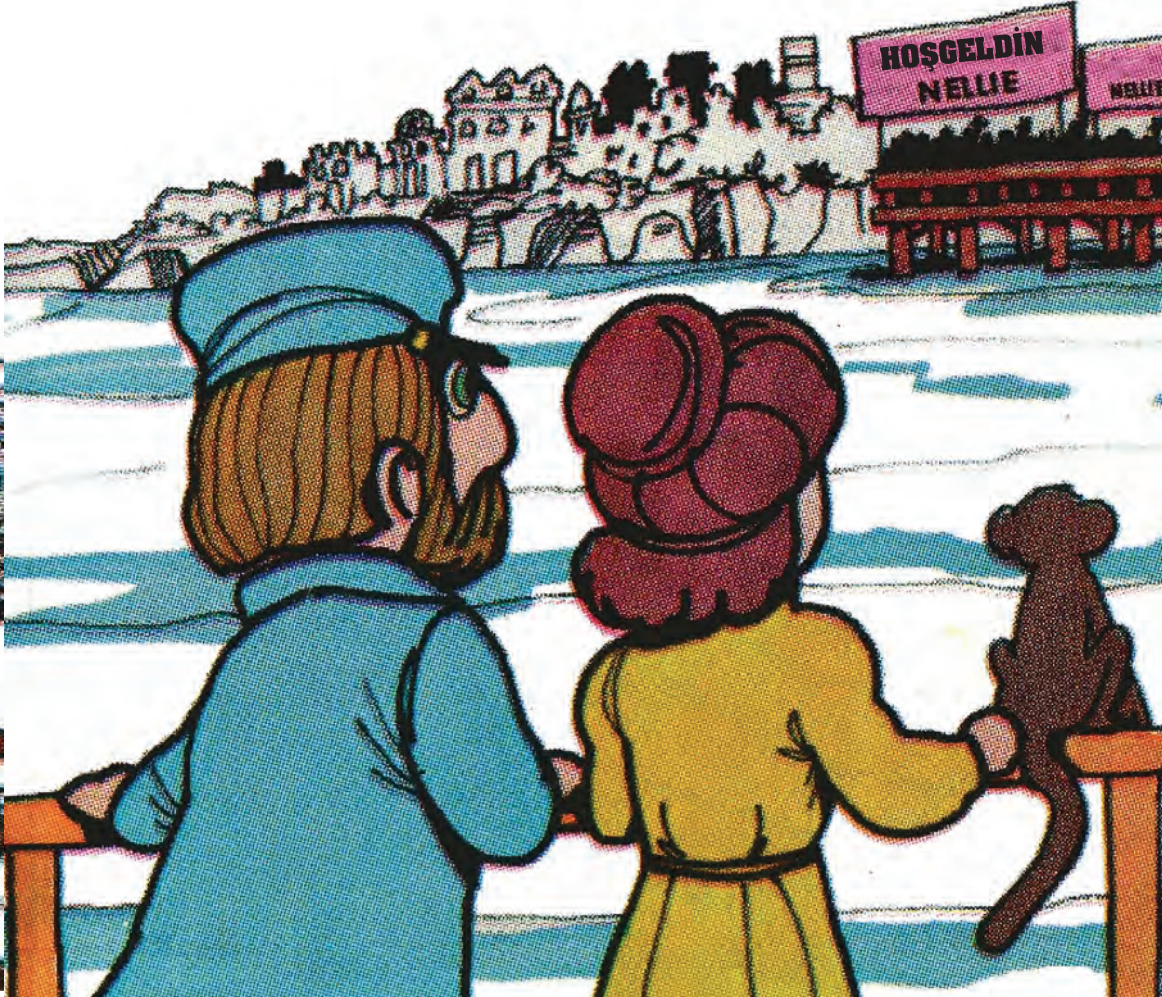
İki hafta süren güç bir yolculuktan sonra kara görünmüştü. Nelli, “İşte San Francisco Limanı görüldü!” diye sevinçle bağırdı. Kaptan da, “Sizi karşılamak için büyük bir kalabalık toplanmış!” dedi. “Fakat korkarım gemiden hemen inmenize izin veremem. Gemimizde bir kıyamık olayı olduğuna ilişkin söylentiler var. Dolayısıyla sağlık görevlileri, gemiden inmeden önce herkesin iyi olduğundan emin olmak istiyorlar.”

Nellie “Ama ben gemiden inmek zorundayım!” dedi. “Benim yitirecek zamanım yok. Gerekirse okyanusa atlar ve karaya yüzeyim!” Sizce Nellie gerçekten okyanusa atladımı?

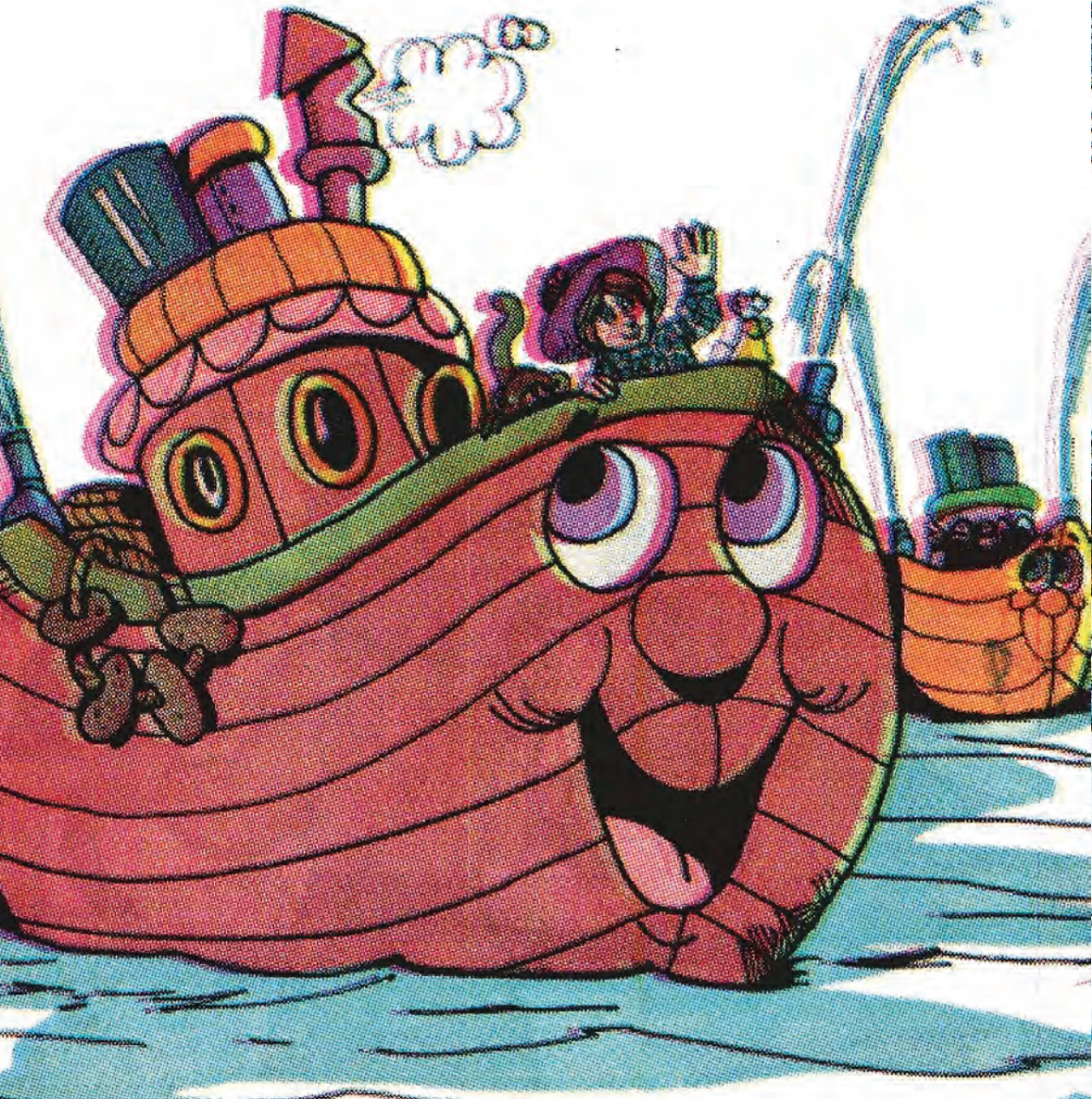
Kaptan, Nellie’nin atlayabileceğini düşündü. Bu nedenle de onun karaya çıkabilmesi için başka bir yol buldu. Nellie ile birlikte maymunu ve tabii minik dostu Neşeli’yi bir kayığa bindirdi. Artık küreklerin yardımıyla , yavaş da olsa San Francisco Limanı’na doğru gidiyorlardı.

Nellie, “Limanda bizi kontrol etmek için bekleyen bir doktor var,” dedi. “Böylece zaman yitirmeyeceğiz!”

Yüzlerce insan limanda toplanmış, Nellie'yi başarısından dolayı alkışlayıp, sevgi gösterisinde bulunuyordu. Bandolar çalıyor, halk şarkılar söylüyordu.

Nellie sevinçle, "Tam altmış sekiz günde dünyayı dolaştım ve şimdi ülkeme yeniden döndüm," dedi. "İnsanın evi gibisi yok!" Sonra faytona binip tren istasyonuna doğru yola çıktı.

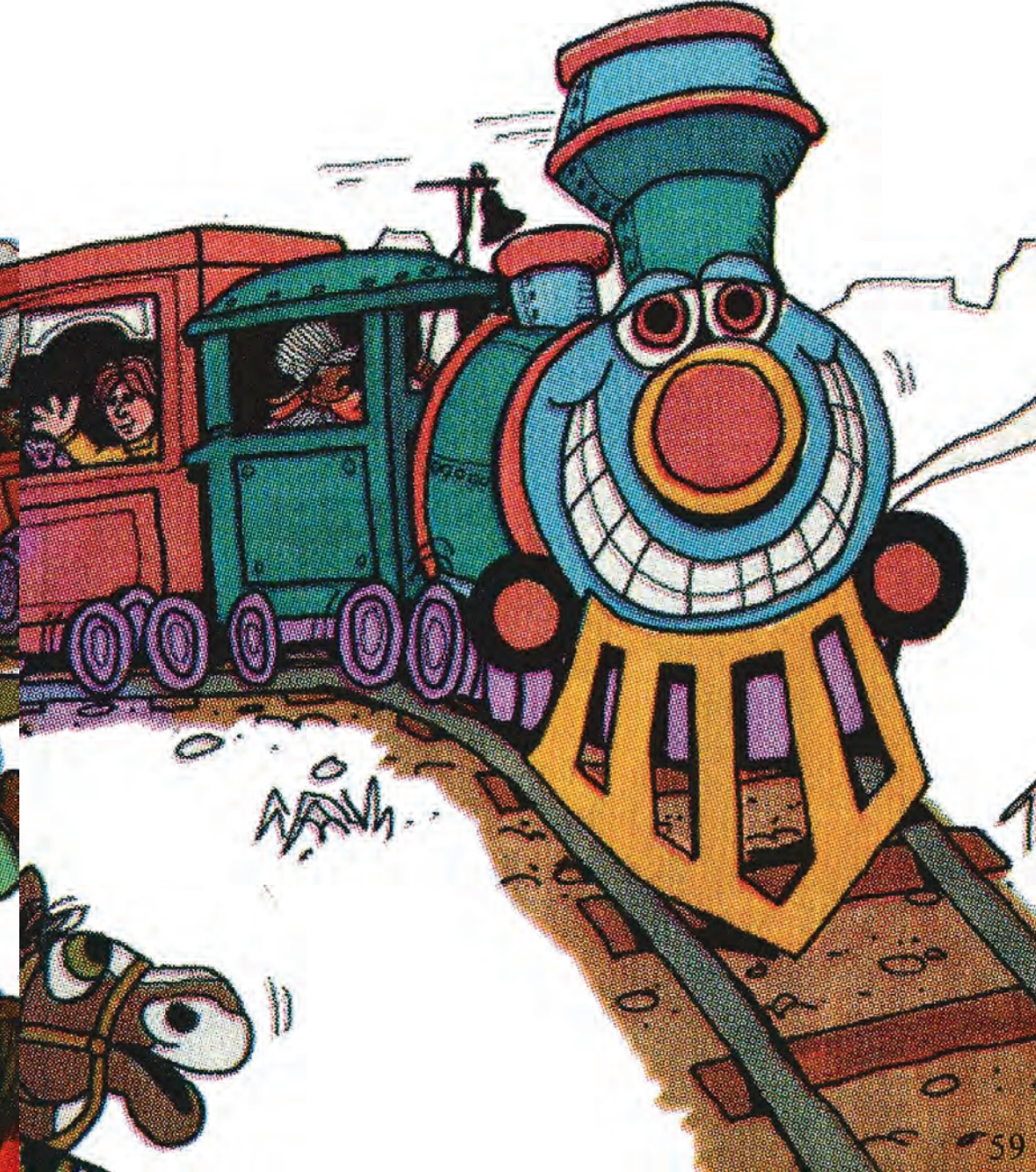

Ama Nellie'nin zamanla olan yarışı henüz sona ermemiştir. Şimdi ülkesinin Doğu Yakası'na, yani başladığı noktaya ulaşmak zorundaydı. Kovboylar ve Kızılderililer, çiftçiler ve kasabalılar yollara çıkıp Nellie'nin içinde olduğu treni görmeye ça-

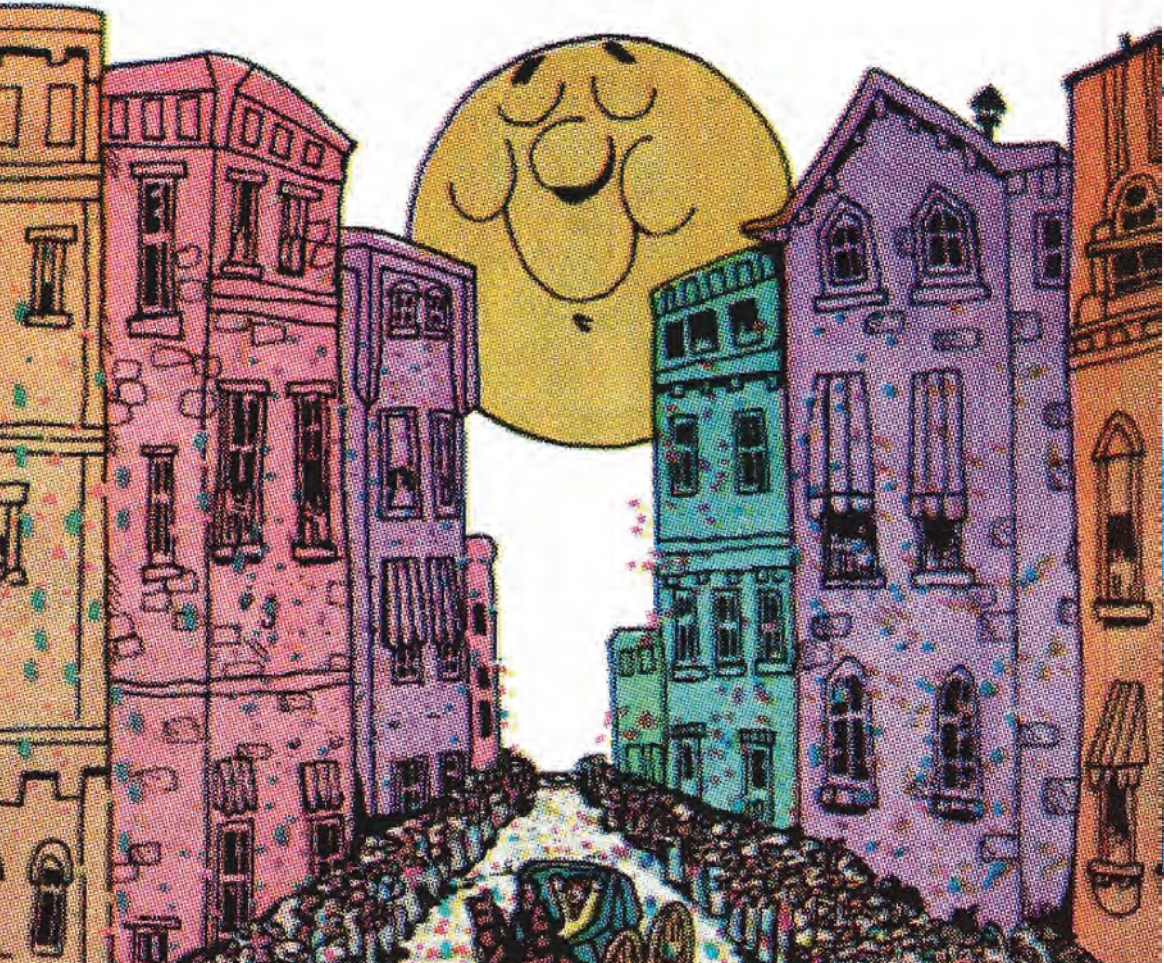
lışıyorlardı. Her durakta insanlar tren yolunu gözlüyor ve Nellie ile Singapur'dan getirdiği maymununu görmek için bekliyorlardı. Gördüklerinde ise onu çığınca alkışlıyorlardı.

Nellie sonunda yolculuğa başladığı yere geldiğinde, onu bekleyen binlerce insan caddeleri doldurmuştu. Herkes sevinçle şöyle bağırıyordu: “Nellie başardı! Nellie düşünüyü gerçekleştirdi. Nellie dünyayı yetmiş iki günde dalaşmayı başardı!”

Nellie'nin minik dostu mutluluktan havalara uçuyordu. “Senin başaramayacağını sanmışlardı oysa,” dedi. “Bayan olduğun için, senin pes edeceğini düşünmüşlerdi.”

Nellie bu gösteri ve kalabalıktan dolayı çok heyecanlanmıştı. Ama onun özellikle görmek istediği bir kişi vardı. Bunun kim olduğunu siz tahmin edebilirsiniz.

Bu tabii ki Bay Pulitzer'di. Bay Pulitzer, "Seninle gurur duyuyorum Nellie," diyerek onu kucakladı. "Sen sadece zamana karşı yarışta kazanmadın, sen aynı zamanda herkese bir bayanın dünyanın neresinde olursa olsun tek başına da olsa kendine sahip olabileceğini, yeterince kararlı olduktan sonra her koşulda çaba gösterip amacına ulaşabileceğini gösterdin." Dışarıdaki kalabalık ise hâlâ, "Yuvana hoş geldin Nellie Bly!" diye bağırıyordu. Nellie çok mutluydu. Bunun tek nedeni zamana karşı yarışı kazanmış olması değildi.

Nellie mutluydu, çünkü bir gazete muhabiri olarak başardıkları yüzünden birçok insana artık daha adil davranılacağını biliyor olmasındandı. Nellie bu konuda çok haklıydı. Çünkü bu üzerinde düşünmeye değer bir şeydi. Bunu biraz düşündükten sonra, kendi kendinize başkalarına davranışlarınızda ne kadar adil olduğunuzu sorunuz. Siz adil olmanın önemli olduğuna inanıyor musunuz? Adil davranmanın ve doğru olanı savunmanın yaşamınızı şimdikiinden daha mutlu edebileceğini düşünüyor musunuz?

Belki herkese karşı daha adil olmak ve haksızlıklara daha da fazla karşı çıkmak, sizi şimdi olduğunuzdan daha fazla mutlu edecektir.

Tıpkı arkadaşımız Nellie Bly için olduğu gibi!

NELLIE BLY

Nellie Bly, Pennsylvania'nın küçük bir kasabasında doğdu. Gerçek adı Elizabeth Cochrane idi. Nellie, küçük yaşlarda cesur olmayı ve riskleri göze almayı öğrenmişti; karşısındakiler ne yapıyorsa, Nellie hep daha iyisini yapmaya çalışırdı.

Elizabeth babasını kaybettğinde, annesiyle birlikte Pittsburgh'a taşındı. 1885'te, daha yirmi yaşına bile basmadan, yazar olmak isteyen Elizabeth, Pittsburgh Dispatch gazetesinde "Kızlar Ne İşe Yarar?" isimli bir makale okudu. O dönemde bayanların oy hakkı yoktu ve yine bayanlara açık olan iş alanları çok sınırlıydı. Bu makale kadın haklarına şiddetle karşı çıkan bir yazıydı. Kadınlara oy hakkı verilmesine ve evin dışında çalışmalarına karşı yazılmıştı. Elizabeth bunu okuyunca büyük öfke duydu ve gazetenin başyazarına iğneleyici bir yazı yazdı.

Söz konusu makaleyi yazmış olan George Madden, bu imzasız mektubu okuduğunda o kadar etkilendi ki, yazarının ortaya çı-

kıp kendisini aramasını rica eden bir ilan verdi gazeteye. Madden, bunu yazan kişiyi muhabir olarak gazetesinde işe almak istiyordu. Fakat Elizabeth'in bir bayan olduğunu öğrenince, onu az daha işe almaktan vazgeçecekti. Kendini yenerek, Elizabeth'e birlikte çalışmayı teklif etti. Fakat yazacağı yazılarda Elizabeth'in isminin kullanılmasını yasakladı. Takma isim kullanması şartını koştu ve böylece Elizabeth, Stephen Foster'ın o sıralar çok popüler olan şarkısından Nellie Bly ismini seçti.

Nellie, New York'a gitti. Burada hemen her gazete, sırf bayan olduğu için onu işe almayı reddetti. Sonunda Nellie, Joseph Pulitzer'i ve John T. Cockerill'i,

NELLIE BLY

gazeteleri New York World'de işe almaları konusunda ikna etti. Onlara kentin akıl hastanesi olan Blackwell Adası 'yla ilgili bir yazı dizisi hazırlama sözünü verdi. Nellie'nin, Blackwell Adası'yla ilgili yazı dizisi, buranın soruşturulmasına yol açtı. İyileştirme önlemleri başlatıldı ve sonunda buradaki hastane daha iyi bir hale geldi.

Fakat Nellie işe daha yeni başlıyordu. Farklı bir kimliğe bürünerek, sahtekarlık yapan işçi kurumlarını ortaya çıkardı. Hırsız görüntüsü altında bir arkadaşıyla birlikte kendini tutuklattı . Kadın mahkumlara yapılan büyük haksızlıkları kaleme aldı. Kendini kent vapurundan denize atarak, kurtarma ekibinin yeterliliğini test etti.

1880'li yıllarda Jules Verne'nin "80 Günde Dünya Turu" adlı kitabı çok popülerdi. Nellie, Verne'nin kitabındaki hayali kahraman Phileas Fogg'un hız rekorunu kırmak istiyordu. Pulitzer, bunun iyi bir fikir olduğunu, ama bu yolculuğa bir erkeğin gönderilmesinin

daha uygun olacağını düşünüyordu. Nellie bu yolculuğa bir başka gazete adına çıkabileceğini söyleyince, Pulitzer teslim oldu.

14 Kasım 1889'da New Jersey'den yola çıktı. Tam 72 gün, 6 saat ve 10 dakika sonra yola çıktığı yere dönmüştü. Nellie, rekoru kırmayı başarmıştı.

Nellie 1895 yılına kadar New York World için yazı yazmaya devam etti. Bu tarihte Robert L. Seaman isminde New York'lu bir işadımıyla evlendi. Seaman'ın 1910 yılında öldüğü güne kadar sessiz sedasız bir yaşam sürdürdüler.

Birinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde, Nellie Avusturya'daydı. Amerika'ya 1919 yılında döndü ve New York Journal'de işe girdi.

Bundan üç yıl sonra Nellie zatüreye yenildi. Ölümü üzerine Journal'ın onun hakkında yazdıklarını okusaydı elbette büyük gurur duyardı. Bu yazı da şöyle diyordu: "...O Amerika'nın en iyi gazetecisiydi."